

Aan: - Algemeen bestuur regio Hart van Brabant
 - Bestuurscommissie jeugd
 - Poho sociaal domein
 - Kring gemeentesecretarissen

Onderwerp: Rekenkameronderzoek Midden-Brabant naar nieuwe inkoop jeugdhulp

Aanleiding

Enige tijd geleden heeft de Rekenkamer Midden-Brabant (MB) (Dongen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand) een onderzoek aangekondigd naar de inkoop jeugdhulp. In aanloop naar de opstart van dit onderzoek heeft zij verkennende gesprekken gevoerd met de vier betreffende gemeenten, alsmede het regionaal programmateam inkoop. Uiteindelijk heeft de Rekenkamer MB een onderzoeksplan opgeleverd, waarin zij onder meer op basis van de inkoopdocumenten een uitspraak wilden doen over de mate van kostenbeheersing in de nieuwe inkoop.

Echter is het onderwerp kostenbeheersing ook een essentieel onderwerp van gesprek in de vertrouwelijke dialoogfase en gunningsfase van de aanbesteding jeugdhulp. In het eerste voorstel van de Rekenkamer Midden-Brabant wilde zij zelfs gedurende de vertrouwelijke aanbestedingsfase haar oordeel hierover publiceren en ook een reactie ontvangen van de vier gemeenten. Dit zou bijzonder zijn gezien de vertrouwelijke fase waarin het aanbestedingsproces zich bevindt en het zou zelfs de gesprekken en het verloop ervan ernstig kunnen verstoren.

Aangezien de inkoop jeugdhulp alle 11 gemeenten zowel inhoudelijk als financieel raakt en een verstoring hiervan door een Rekenkameronderzoek ernstige gevolgen kan hebben, nemen wij u in deze korte notitie mee over de inhoud van de gesprekken met de Rekenkamer MB en de gemaakte afspraken om het belang van de Rekenkamer MB en de vertrouwelijkheid van de aanbesteding inkoop jeugdhulp te borgen.

Diverse gesprekken met Rekenkamer Midden-Brabant

Tussen de Rekenkamer Midden-Brabant, de gemeentesecretarissen van de bovengenoemde vier gemeenten en een vertegenwoordiging van het regionale programmateam inkoop zijn meerdere gesprekken gevoerd met de Rekenkamer Midden-Brabant om bovengenoemd dilemma bespreekbaar te maken. Daarbij stonden drie belangen centraal, namelijk de uitgebreide bevoegdheden van een Rekenkamer, de vertrouwelijkheid van een aanbestedingsproces en de belangen van de overige 7 gemeenten die niet verbonden zijn aan de Rekenkamer MB. Voor de duidelijkheid er is na gunningsdatum en contractering geen enkele belemmering volgens de vier gemeenten en het programmateam inkoop om een dergelijk onderzoek openbaar te maken en de

vier gemeenten om een bestuurlijke reactie te vragen. Echter tijdens de dialoog- en gunningsfase ligt dit anders. Hieronder zullen wij de drie belangen uiteen zetten.

Bevoegdheden Rekenkamer

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de rekenkamer staan in de Gemeentewet in de artikelen 81a tot en met 81o en de artikelen 182 tot en met 185. De gemeentelijke rekenkamercommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad speciaal aandacht besteden aan samenwerkingsverbanden/verbonden partijen. Een gemeentelijke rekenkamercommissie heeft de bevoegdheid alle documenten in te zien van de gemeente. Deze bevoegdheid houdt voor rekenkamers niet op bij de deur van het stadhuis. De rekenkamers hebben ook het recht documenten van andere instellingen te onderzoeken (artikel 184 Gemeentewet), met name:

- Bij Gemeenschappelijke Regelingen waarin de gemeente deelneemt;
- Van NV's en BV's waarin de gemeente minimaal 50% van de aandelen bezit;
- Van andere instellingen waarbij de gemeente, direct of indirect, een subsidie, lening of garantie heeft verstrekt met een omvang van minimaal 50% van de baten van de betreffende instelling.

De enige beperking die de gemeentewet hieraan stelt, is dat de rekenkamer geen gegevens mag opnemen in hun rapport, die naar hun aard vertrouwelijk zijn. De rapporten van een rekenkamer zijn nu eenmaal openbaar.

In beginsel staat het een rekenkamer dan ook vrij te rapporteren over een lopende aanbesteding. De gemeentewet staat hieraan niet in de weg. Toch vinden wij het van belang op te merken dat een rekenkamer een bestuursorgaan is van een gemeente. Wanneer een ander bestuursorgaan, het college, een aanbesteding voert waarop gelijktijdig over wordt gerapporteerd door een rekenkamer, kan worden afgevraagd of de rekenkamer hiermee de belangen van de gemeente niet schaadt. In dit geval is dit nog complexer, nu niet een individueel college aanbesteedt, maar de (bestuurscommissie van) Gr HvB.

Aanbestedingswet

De Rekenkamer heeft zoals hierboven beschreven vergaande bevoegdheden, ze mag zoals boven aangegeven alle informatie opvragen en daar een mening over vormen. Echter, de aanbestedingswet biedt ook vergaande bescherming aan potentiële inschrijvers of gegadigden. En aanbestedende diensten moeten die bescherming borgen. Niet alleen voor wat betreft de informatie die zij mogen vrijgeven, maar ook aangaande de te doorlopen aanbestedingsprocedure. Voor wat betreft het vrijgeven van informatie uit dit zich o.a. in de artikelen 2.57 en 2.138 van de Aanbestedingswet.

In de situatie van de voorliggende aanbesteding inkoop jeugdhulp zijn de twee belangrijkste elementen uit deze artikelen, betreffende informatie die een aanbestedende dienst niet vrij mag geven:

1. de informatie die voor ondernemers bedrijfsgevoelig zijn en daarom vertrouwelijk zijn verstrekt;
2. de informatie van de aanbestedende dienst zelf (bijvoorbeeld uit aanbestedingsstukken of andere documenten die de dienst heeft opgesteld in verband met een aanbestedingsprocedure, die de eerlijke mededinging (nu of in de toekomst) kan verstoren.

De bescherming in een lopende aanbesteding uit zich in de aanbestedingsrechtelijke beginselen van transparantie en gelijke behandeling. Zo is een vaste regel in het aanbestedingsrecht de plicht van

het waarborgen van een level playing field (gelijk speelveld). Het level playing field vloeit voort uit het beginsel van gelijke behandeling en zegt feitelijk dat alle partijen in een aanbestedingsprocedure volgens dezelfde regels moeten spelen. Aanbestedende diensten zijn gehouden dit principe te waarborgen en wanneer er kans bestaat dat het level playing field wordt verstoord, dienen zij maatregelen te treffen om de ongelijkheid zoveel mogelijk op te heffen. Het allerbelangrijkste element van dit beginsel is dat alle partijen van dezelfde informatie moeten uitgaan.

Hier zit dan ook het risico als de Rekenkamer MB rapportages tijdens de lopende procedure naar buiten brengt, waarbij zij in haar rapportages misschien put uit informatie die wel aan hen bekend is geworden, maar niet aan de inschrijvers. Dit kan ook gelden van een bestuurlijke reactie van de vier gemeenten op de adviezen van de Rekenkamer MB. En dat is natuurlijk des te lastiger als de aanbestedingsprocedure al loopt, bijvoorbeeld in het geval er dialooggesprekken zijn geweest vóór de rapportage van de rekenkamer en er ook daarna nog gesprekken met andere gegadigden gepland staan. Die latere gegadigden hebben dan een voordeel t.o.v. de eerdere gesprekspartners, omdat er nieuwe informatie voor handen is die de eerdere niet hadden. En het wordt vrijwel ondoenlijk om die ongelijkheid dan weer op te heffen, zonder dat dit op bezwaren van partijen kan stuiten of voor flinke vertraging zorgt.

Belang overige zeven gemeenten

Ook al is de Rekenkamer MB enkel verbonden aan de eerder genoemde vier gemeenten, dat neemt niet weg dat het onderzoek ook de overige zeven gemeenten in de regio Hart van Brabant raakt. De inkoop jeugdhulp is een gezamenlijk inkooptraject en alle informatie die openbaar wordt gemaakt, raakt dan ook alle gemeenten. Dit geldt ook voor ernstige verstoring van de vertrouwelijkheid van de aanbesteding inkoop jeugdhulp en eventuele inhoudelijke en financiële gevolgen van dien. Gezien het zeer zorgvuldige voorbereidingstraject met alle raden, door middelen van het bespreken en laten vaststellen van uitgangspunten, het bespreken van houtkoolschetsen en het geven van zienswijzen kan indien een onnodige verstoring optreedt, dat forse implicaties voor alle bij de aanbesteding betrokken gemeenten hebben.

Gemaakte afspraken

In meerdere gesprekken met de Rekenkamer MB is stil gestaan bij de belangen van de Rekenkamer MB, de vier gemeenten en de regio. Daarbij hebben beide partijen gezocht naar mogelijkheden en oplossingen om te komen tot een voor beide partijen acceptabele oplossing. We zijn dan ook uitgekomen op de volgende afspraak:

- De Rekenkamer richt in de vertrouwelijke fase op de bestuurlijke vastgestelde uitgangspunten, zienswijzen op de houtkoolschetsen en de mate waarin dit goed is vertaald in de openbare inkoopdocumenten;
- Na de vertrouwelijke fase zal de Rekenkamer MB de overige onderwerpen behandelen die niet openbaar besproken konden worden;
- Daar waar toch twijfel ontstaat in het onderzoek tijdens de vertrouwelijke fase nemen Rekenkamer MB, de vier gemeenten en het regionaal programmateam contact met elkaar op.

Stellers notitie:

- Bjorn Smits als advocaat van de gemeente Tilburg optredend voor de regio HvB;

- Erik Roest als programmamanager van het regionaal programmateam inkoop regio HvB;
- Gemeentesecretarissen Dongen, Loon op Zand, Goirle en Hilvarenbeek

Bijlage: Onderzoeksopzet Rekenkamer MB